

Dôvodová správa

k bodu programu: Návrh rozpočtu Mesta Banská Bystrica na roky 2025 - 2027

- I. Materiál sa predkladá na 14. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici. Rozpočet je zostavený na najbližšie tri po sebe nasledujúce roky, s členením príjmov a výdavkov podľa rozpočtovej klasifikácie a programovej štruktúry.
- II. Legislatívnym rámcom, na základe ktorého sa uvedený materiál predkladá, je:
- ✓ zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
 - ✓ zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
 - ✓ ústavným zákonom č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti,
 - ✓ zákonom č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
 - ✓ zákonom č. 597/2004 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov,
 - ✓ zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
 - ✓ zákonom č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,
 - ✓ zákonom č. 329/2018 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov na skládke,
 - ✓ zákonom č. 460/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

Zásady rozpočtového hospodárenia Mesta Banská Bystrica č. ZD 12/2020, schválené uznesením č. 500/2020 - MsZ zo dňa 23.06.2020 (vrátane dodatkov), taktiež upravujú zostavenie rozpočtu v podmienkach Mesta Banská Bystrica (ďalej len „Mesta“).

Výsledkom rokovaní je zostavenie rozpočtu, v ktorom sú zahrnuté, okrem legislatívnych a zmluvných povinností, aj rozvojové aktivity, ktoré Mesto plánuje čerpať v rámci nového programového obdobia, pričom súčasne predkladá na schválenie strategický dokument Program rozvoja mesta Banská Bystrica 2030 spolu s Akčným plánom mesta na roky 2025 – 2027, tzv. „Registrom investícií Mesta Banská Bystrica“ a „zásobníkom projektov“.

Východiskami pre zostavenie návrhu rozpočtu sú najmä:

- ✓ daňová prognóza IFP MFSR z mesiaca október 2024,
- ✓ zákon č. 135/1961 Zb. (cestný zákon) v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ✓ zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p.,

- ✓ zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

- ✓ zákonník práce v platnom znení,

- ✓ zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v z. n. p.,

- ✓ zákon č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v z. n. p.,

- ✓ výška očakávaných nenávratných finančných prostriedkov z EÚ a ŠR,

- ✓ výška transferov zo štátneho rozpočtu,

- ✓ kapitálové príjmy z nakladania s majetkom mesta,

- ✓ zapojenie prostriedkov z peňažných fondov,

- ✓ schválené úverové krytie investícií,

- ✓ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

- ✓ návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov. (*aktuálne v medzirezortnom pripomienkovom konaní*)

- ✓ Zvýšená DPH z 20 % na 23 %

- ✓ Zákon 279/2024 Z. z. o dani z finančných transakcií a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Návrh rozpočtu Mesta na roky 2025 – 2027 bude pred jeho prerokovaním v mestskom zastupiteľstve predložený hlavnému kontrolórovi Mesta Banská Bystrica za účelom vypracovania odborného stanoviska. Rovnako bude predložený na rokovaní komisií mestského zastupiteľstva v priebehu mesiacov november a december 2024.

Materiál k návrhu rozpočtu na roky 2025 - 2027 je zverejnený na úradnej tabuli Mesta Banská Bystrica pred jeho prerokovaním mestským zastupiteľstvom od 22.11.2024. V zmysle § 9 ods. 2 Zákona č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znp. bude materiál k návrhu rozpočtu zverejnený na pripomienkovanie v lehote od 24. novembra do 01. decembra 2024 (vrátane).

Ostatné dôležité východiskové informácie o návrhu rozpočtu na roky 2025 – 2027 sú uvedené v úvodnej správe, ktorá je súčasťou predkladaného materiálu.

- III. Rozpočet Mesta Banská Bystrica na rok 2024 je zostavený ako vyrovnaný. Je zostavený v programovej štruktúre totožnej so strategickými oblasťami pripravovaného strategického dokumentu Program rozvoja mesta Banská Bystrica 2030. Návrh rozpočtu na rok 2025 sa zostavoval v časovom období, kedy ešte stále nebol schválený rozpočet verejnej správy. Počas zostavovania rozpočtu výdavkov, ktoré sú kryté z podielových daní (originálne kompetencie) odborný útvar zosumarizoval rozpočtové požiadavky na bežné výdavky o takmer 9 miliónov Eur vyššie, ako sú prognózované bežné príjmy na rok 2025. Toto navýšenie je spôsobené:

IV.

- ✓ Prepokladanou infláciou

- ✓ navýšením DPH z 20 na 23%,
- ✓ zavedením dane z finančných transakcií, ktorá sa síce mesta priamo netýka, bude to mať však vplyv na spoločnosti mesta a na cenotvorbu tovarov a služieb, ktoré mesto obstaráva,
- ✓ predpokladaným výdavkom na vyplatenie odmien v sume 800 € na zamestnanca (v prípade podpisu VKZ), atď.

Príjmová časť rozpočtu však nepočíta s navýšením bežných príjmov, a teda nepočíta so zvýšením miestnych daní a poplatkov. Došlo k výraznému znižovaniu bežných výdavkov, čo bude mať dopad na kvalitu aj kvantitu služieb poskytovaných mestom.

Na konci roka 2025 je predpokladaný vývoj hrubého dlhu na úrovni 60,1% HDP. Po 24 mesačnej výnimke z dlhovej brzy vyplývajúcej zo zákona č. 493/2011 o rozpočtovej zodpovednosti majú byť uplatňované sankcie v rámci 5. sankčného pásma.

V praxi to znamená, že ak sa začne uplatňovať tretie a štvrté sankčné pásmo od 21.11.2025, tak je obec povinná zostaviť vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet (bežný + kapitálový) a zároveň je povinná schváliť rozpočet na nasledujúci rozpočtový rok s výdavkami maximálne vo výške výdavkov rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka okrem výdavkov na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami a výdavkov na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie.

Bežný rozpočet je zostavený ako **prebytkový**. Výška prebytku je v sume 152 660 Eur a bude použitá na financovanie kapitálových výdavkov.

Kapitálový rozpočet je zostavený ako schodkový, pričom výška schodku je 7 037 929 Eur. Finančné operácie, ktorými zapájajú peňažné fondy a návratné zdroje financovania (napr. prijaté úvery) do rozpočtu sú naviazané aj na kapitálové výdavky, pričom kryjú schodok kapitálového rozpočtu. Finančné operácie, ktoré sú taktiež naviazané na splácanie istín aktuálnych úverov, sú prebytkové, a to vo výške 6 885 269 Eur. Schodok kapitálového rozpočtu je teda krytý z časti kladným výsledkom hospodárenia finančných operácií.

Rozpočet finančných operácií obsahuje zapojenie nasledujúcich prostriedkov, ktorými sú kryté kapitálové výdavky:

- ✓ účelovo určené prostriedky z minulých rokov (napr. zo štátneho rozpočtu),
- ✓ fond minulých rokov,
- ✓ rezervný fond,
- ✓ úverové prostriedky.

Rozpočet	Skutočnosť 2022 v €	Skutočnosť 2023 v €	Schválený rozpočet 2024 v €	Očakávaná skutočnosť 2024 v €	NÁVRH 2025 v €	NÁVRH 2026 v €	NÁVRH 2027 v €
Bežné príjmy	81 038 354	97 063 594	91 723 264	90 999 745	91 928 714	92 467 710	92 595 550
Bežné výdavky	79 271 001	91 930 229	91 723 264	96 908 308	91 776 054	92 195 550	92 195 550
Prebytok / schodok BR	1 767 353	5 133 364	0	-5 908 563	152 660	272 160	400 000
Kapitálové príjmy	4 205 975	9 170 720	744 334	1 307 808	10 304 606	14 285 182	2 344 224
Kapitálové výdavky	12 327 547	12 137 474	10 594 331	10 385 758	17 342 535	14 535 182	2 744 224
Prebytok / schodok KR	-8 121 572	-2 966 754	-9 849 997	-9 077 950	-7 037 929	-250 000	-400 000
Finančné operácie príjmy	13 407 605	15 640 020	10 997 291	16 612 087	7 976 993	1 069 564	1 091 724
Finančné operácie výdavky	2 470 227	2 830 931	1 147 294	1 625 574	1 091 724	1 091 724	1 091 724
Prebytok / schodok FO	10 937 378	12 809 089	9 849 997	14 986 513	6 885 269	-22 160	0
CELKOVÝ prebytok / schodok	4 583 159	14 975 700	0	0	0	0	0

Celkový rozpočet vrátane finančných operácií je zostavený ako vyrovnaný.

- V. Predkladaný návrh rozpočtu Mesta kvantifikuje výdavky alokované do 12 programov zostavenej programovej štruktúry. Výsledkom súladu medzi zdrojmi financovania na jednej strane a potrebami ako aj prioritami Mesta na strane druhej je zostavenie vyrovnaného rozpočtu na roky 2025 – 2027.